

MRF 2024.111

Planklagenævnets afgørelse af 28. maj 2024, j.nr. 23/10711

Ophævet og hjemvist Køge Kommunes landzonetilladelse til opførelse af 42 m høj antennemast for at forbedre mobildækningen. Den nye lempeligere regel i planlovens § 35, stk. 12, fandt konkret anvendelse, men ansøger havde ikke godtgjort, at den samfundsmæssige interesse i mobildækning kunne begrunde den fritliggende placering, selvom det fandtes godtgjort, at masten ville forbedre dækningen i området.

Denne sag angik landzonetilladelse til opførelse af en 42 m høj antennemast på en 13,3 ha landbrugsejendom. Antennemasten ønskedes opført ca. 29 m fra eksisterende bebyggelse på ejendommen på den anden side af et beplantningsbælte, der omkransede ejendommen ud mod en vej. Ansøgningen var begrundet i, at masten skulle forbedre mobildækningen i området. I forbindelse med valg af placering var der undersøgt en række alternative placeringsmuligheder. Disse placeringer var dog forkastet af ansøger bl.a. som følge af, at de ikke gav den fornødne dækning, og som følge af tekniske krav til indretning af antennemaster. Ejendommen lå i et område, der var udpeget som særligt værdifuldt landbrugsområde og skovrejsningsområde i kommuneplanen. Køge Kommune meddelte den 19. juni 2023 landzonetilladelse efter planlovens § 35, stk. 1, til opførelsen af den ansøgte antennemast. Tilladelsen var meddelt på en række vilkår, herunder om at der skulle etableres afskærmende beplantning, og der skulle anvendes neutrale og ikke-reflekterende farver. Det var kommunens vurdering, at antennemasten ikke var i strid med kommuneplanen, idet den var placeret i tilknytning til beplantning ud til en vej, og da der var tale om placering på et mindre areal. Videre havde kommunen vurderet, at kommuneplanens udpegninger ikke var til hinder for den ansøgte placering, og at ansøger havde afdækket alternative placeringsmuligheder. Afgørelsen blev påklaget af en nabo, der navnlig anførte, at vilkårene var upræcise, og der manglede dokumentation for, at ansøger havde afdækket alternative placeringsmuligheder. Planklagenævnet bemærkede indledningsvis, at forholdet var omfattet af krav om landzonetilladelse, og at det fremgår af planlovens § 35, stk. 12 (der trådte i kraft den 1. januar 2024), at der under hensyn til den overordnede samfundsinteresse i sikringen af mobildækning kan meddeles landzonetilladelse til opstilling af master til radiokommunikationsformål med tilhørende anlæg i neutrale farver, medmindre væsentlige hensyn til landskab, natur, miljø eller naboer afgørende taler imod placeringen. Nævnet bemærkede, at § 35, stk.

12, giver mulighed for, men ikke pligt til, at lægge særlig vægt på den samfundsmæssige interesse i sikringen af god mobildækning. Bestemmelsen udelukker ikke pligten til iagttagelse af øvrige relevante hensyn i afvejningen. Herefter bemærkede nævnet, at nævnet ville tage stilling til den konkrete sag på baggrund af de lempeligere regler i planlovens § 35, stk. 12, selvom kommunens tilladelse var meddelt før reglernes ikrafttræden. Nævnet fandt det godtgjort, at placeringen ville forbedre mobildækningen, og at der ikke fandtes andre høje konstruktioner i området, som masten kunne placeres i tilknytning til, men understregede samtidig, at hvis en grundejer ikke ønsker en sådan placering på grundejerens ejendom, kan kommunen overveje, om der kan og bør gennemføres ekspropriation efter masteloven, hvilket dog kræver tilladelse fra Styrelsen for Dataforsyning og Infrastruktur, hvor det ikke er kommunen, men tilladelsesshaveren, der skal ansøge om tilladelse. Herefter fandt et enstemmigt nævn, at det ikke i et tilstrækkeligt omfang var godtgjort, at placeringen medførte mindst mulig påvirkning på landskabet, med henvisning til placeringen ca. 29 m fra eksisterende bebyggelse ved et eksisterende læbælte. Det var nævnets vurdering, at masten navnlig mod nord ville fremstå fritliggende mod det åbne land og som værende opført i tilknytning til eksisterende bebyggelse på ejendommen eller den nærliggende by, hvilket efter nævnets opfattelse ville kunne have dæmpet visuelle gener. Videre lagde nævnet vægt på, at der ikke i området var fastlagt nogen dækningsforpligtelse, og at det ikke var godtgjort, at den samfundsmæssige interesse kunne begrunde den fritliggende placering. På den baggrund ophævede og hjemviste nævnet afgørelsen til fornyet behandling med bemærkning om, at kommunen ved fornyet behandling skulle undersøge og vurdere alternative placeringsmuligheder og ved vilkårsfastsættelsen skulle være opmærksom på, at vilkårene skulle være så præcise, at adressaten var klar over, hvilke forpligtelser der gjaldt, så disse senere kunne håndhæves.

Kommentar: Ændring af planlovens § 35, stk. 12, er sket ved lov nr. 1790 af 28. december 2023, der trådte i kraft 1. januar 2024, og hvor det af ikrafttrædelsesreglen i § 11, stk. 3, fremgår, at lovændringerne af planloven ”ikke [finder] anvendelse på planforslag, der offentliggøres før lovens ikrafttræden. For sådanne planforslag finder de hidtil gældende regler anvendelse”. Ikrafttrædelsesreglen indeholder derimod ingen særlige regler for landzonetilladelser. Hvor der under en klagesags behandling vedtages nye regler af betydning for sagen, er det efter forvaltningsretlig teori og praksis tvivlsomt, om rekursorganet skal lægge de nye regler til grund. I teorien antages det fast, at såfremt der er tale om en skærpelse af kriterierne for at opnå tilladelse og lign., må reglerne på tidspunktet for sagens afgørelse i førsteinstansen i mangel af andre holdepunkter lægges til grund, jf. Søren Mørup m.fl., *Forvaltningsret – almindelige emner*, 7. udg., 2022, s. 413 og Niels Fenger (red.), *Forvaltningsret*, 2018, s. 1044 f. I øvrigt må spørgsmålet principielt afgøres på grundlag af en fortolkning af regelsættets overgangs- og ikrafttrædelsesbestemmelser. I ovennævnte sag valgte Planklagenævnet at inddrage de nye regler, der – som nævnet bemærkede – var lempeligere for ansøgeren end de tidligere regler. Spørgsmålet kunne dog have fortjent en nærmere begrundelse fra nævnet henset til tvivlen i den forvaltningsretlige teori, og at der var tale om en principiel nævnsafgørelse. I praksis havde det dog ikke gjort en forskel i denne sag, hvilke regler der blev lagt til grund, idet der også efter de tidligere regler skulle være hjemvist, hvor nævnet så kunne vælge at kommentere betydningen af den nye regel i planlovens § 35, stk. 12. I en række andre afgørelser om antennemaster har nævnet tilsyneladende uden videre lagt til grund, at det var de nye regler, der skulle anvendes, jf. nævnsafgørelsen i **MRF 2024.110 Pkn** og formandsafgørelser om bl.a. Syddjurs Kommune (j.nr. 24/00055) og Skive Kommune (j.nr. 23/09767). Hvorvidt forskellen mellem de tidligere og nye regler havde betydning i de seneste sager, har redaktionen af MRF ikke undersøgt. Derimod var den påklagede landzonetilladelse til antennemast i **MRF 2024.113 Pkn** fra Faaborg-Midtfyn Kommune meddelt efter, at lovændringen var trådt i kraft den 1. januar 2024. Efter oplysningerne i ovennævnte afgørelse fra Køge Kommune lader det til, at det er grundejeren, der har ønsket en placering af masten 29 m fra eksisterende bebyggelse. Hvis placering alligevel skal være ved bebyggelsen, kræver det ekspropriation, hvor nævnets henvisning til masteloven dog er tvivlsom, hvis en tilsvarende dækning fra masten kan opnås på den af grundejeren anviste placering, og det alene er landzonereglerne, der begrundet afslaget. I så fald er den eneste mulighed, at kommunen vedtager bonuslokalplan og eksproprierer arealet på grundlag heraf efter planlovens § 47, hvor der i øvrigt kan rejses spørgsmål ved, om nødvendighedsbetingelsen i grundlovens § 73 for ekspropriation kan anses for opfyldt.

Afgørelse i klagesag om Køge Kommunes landzonetilladelse til opførelse af en antennemast på A1, Ringsted

Sag: 23/10711

Dato: 28. maj 2024

Køge Kommune gav den 19. juni 2023 landzonetilladelse til opførelse af en antennemast på matr.nr. PN1 på adressen A1, 4100 Ringsted.

En nabo har klaget over afgørelsen.

I denne afgørelse har Planklagenævnet behandlet følgende spørgsmål:

- Om forholdet er undtaget fra kravet om landzonetilladelse.
- Om der kan gives landzonetilladelse til forholdet, jf. planlovens § 35, stk. 1.

Planklagenævnet har ikke behandlet det øvrige klagepunkt i sagen.

Planklagenævnet ophæver afgørelsen og hjemviser sagen til fornyet behandling i kommunen. Det betyder, at kommunens afgørelse ikke længere gælder.

1. Sagens oplysninger

1.1. Ejendommen og kommuneplanen for området

Klagesagen vedrører opførelse af en 42 m høj antennemast på ejendommen.

Ejendommen ligger delvist i byzone, men masten skal placeres på den del af ejendommen, der ligger i landzone. Ejendommen er noteret som landbrugsejendom med et areal på ca. 13,3 ha.

Antennemastens placering fremgår af Bilag 1 med billedmateriale sidst i denne afgørelse.

Ejendommen ligger i et område, der er udpeget som særlig værdifuldt landbrugsområde og skovrejsningsområde i kommuneplan 2021 for Køge Kommune. Ejendommen er delvist omfattet af kommuneplanramme nr. 13BE21, Slimminge, som udlægger området til blandet bolig og erhverv med specifik anvendelse angivet til landsbyområde. Antennemasten skal dog ikke placeres på det areal, som er omfattet af kommuneplanrammen.

Ejendommen er delvist omfattet af [lokalplan nr. 122, Slimminge landsby](#).^[1] Antennemasten skal ikke placeres på det areal, som er omfattet af lokalplanen.

Masten skal placeres i en afstand af ca. 29 m fra den eksisterende bebyggelse på ejendommen, på den anden side af det læbælte, der omkranser ejendommen og ud mod vejen.^[2]

Det ansøgte

Der er ansøgt om tilladelse til opførelse af en 42 m høj antennemast for at forbedre mobildækningen i området.

Det fremgår af ansøgningsmaterialet, at det er undersøgt, om skorstenen på A2, 4100 Ringsted, kan anvendes. Det anføres, at da der på denne skorsten i forvejen er placeret to andre operatørers antenner, kan ansøgeren ikke opnå tilstrækkelig højde for placeringen af antennerne til at give den ønskede dækning. Derudover fremgår det, at skorstenen ikke har den tilstrækkelige restbæreevne rent statisk til opsætning af ansøgerens antenner. På denne baggrund er det afvist, at strukturen kan anvendes til antenneposition.

Derudover fremgår det af ansøgningsmaterialet, at tracéet af højspændingsmaster nord for den ansøgte placering er undersøgt, herunder masten på den vestlige side af A1 ca. 200 m fra den ansøgte placering. Det er anført, at ved en placering på højspændingsmaster skal teleoperatøren i aftalen med Energinet acceptere, at der alene kan ske adgang til service, fejlretning mv. i de servicevinduer, som Energinet har i deres vedligeholdelse af tracéet. Da dette kan være med op til 2 års mellemrum, kan teleselskabet ikke sikre, at de kan opretholde driften af sendeanlægget og på denne baggrund kan en indplacering af antennerne på højspændingsmasten ikke anvendes.

Derudover fremgår det, at idet indplacering på el-masten ikke er mulig, skal der holdes en sikkerhedsafstand fra den planlagte mast til den yderste tråd i luftledningerne på mastehøjden plus 15 m, hvilket overholdes ved den ansøgte placering, der ligger ca. 200 m fra yderste tråd.

1.2. Afgørelsen, der er klaget over

Køge Kommune gav den 19. juni 2023 landzonetilladelse til opførelse af en antennemast på matr.nr. PN1 på adressen A1, 4100 Ringsted

Tilladelsen er givet på vilkår om, at masten fjernes senest et år efter endt benyttelse, at der etableres afskærmende beplantning, at der bruges neutrale og ikke reflekterende farver, samt at masten skal stilles til rådighed for andre operatører til opsætning af antenneudstyr.

Kommunen vurderede, at masten ikke vil være i strid med udpegningen i kommuneplanen, da masten placeres på et mindre areal i tilknytning til beplantning samt ud til en vej. Derudover vurderede kommunen, at der hverken er landskabelige eller kulturhistoriske udpegninger i kommuneplanen, som taler imod en mast på den ansøgte placering.

Endvidere vurderede kommunen, at ansøgeren har argumenteret for den ansøgte placering ved at redegøre for de alternative placeringer. Kommunen lagde i denne forbindelse vægt på, at ansøgeren har undersøgt området for eksisterende master, andre høje konstruktioner, tilknytning til bymæssig bebyggelse, samt tilknytning til eksisterende lavere bebyggelse.

Endeligt vurderede kommunen, at de med landzonetilladelsen tilknyttede vilkår vil sikre, at masten vil fremstå mindre skæmmende i landskabet, samt at der er adgang for andre operatører, og at masten ikke unødigt vil være på placeringen, hvis den ikke længere er i brug.

1.3. Klagen og bemærkningerne hertil

Planklagenævnet har under sagens behandling modtaget de dokumenter vedrørende sagens indhold, der fremgår af Bilag 2 sidst i denne afgørelse.

Planklagenævnet modtog klagen fra kommunen den 15. september 2023.

Klagen og de bemærkninger, der er modtaget i klagesagen, er alene kort gengivet i afgørelsen, men de er indgået i sagsbehandlingen i deres helhed.

2. Planklagenævnets bemærkninger og afgørelse

2.1. Planklagenævnets behandling af sagen

I sagens behandling har følgende medlemmer deltaget: Helle T. Anker (formand), Heidi Bank, Peter Buhl, Henrik Høegh, Ulf Kjellerup, Helle B. Lassen, Jonas V. K. Nielsen, Henrik Stjernholm, Keld K. Sørensen, Flemming Thornæs og Jan Woollhead.

2.2. Planklagenævnets kompetence

Planklagenævnet kan tage stilling til en kommunes afgørelse efter planlovens § 35, stk. 1 (landzone), jf. lovens § 58, stk. 1, nr. 1.^[3]

Planklagenævnet kan desuden tage stilling til retlige spørgsmål i forbindelse med en kommunes øvrige afgørelser efter planloven, jf. lovens § 58, stk. 1, nr. 3. Det er et retligt spørgsmål, om et bestemt forhold kræver landzonetilladelse.

2.3. Krav om landzonetilladelse til antennemaster

I landzone må der ikke uden tilladelse fra kommunen foretages udstykning, opføres ny bebyggelse eller ske ændring i anvendelsen af bestående bebyggelse og ubebyggede arealer, jf. planlovens § 35, stk. 1.

Der gælder efter loven en række undtagelser fra kravet om landzonetilladelse, jf. planlovens § 5 u og §§ 36-38. Hvis forholdet ikke kræver landzonetilladelse, vil det være umiddelbart tilladt efter landzonereglerne.

Byggeri, der i bygningsreglement er fritaget for krav om byggetilladelse, og som etableres til brug for offentlige trafik-, forsynings- eller varslingsanlæg eller radio- og tv-modtagelse, kræver ikke landzonetilladelse, jf. planlovens § 36, stk. 1, nr. 9.

Undtagelsesbestemmelserne gælder dog ikke for en antennemast til f.eks. mobilkommunikation, som kræver byggetilladelse. En sådan anses for bebyggelse og kræver en landzonetilladelse, jf. planlovens § 35, stk. 1.

Antennesystemer til radiokommunikation i elektroniske kommunikationsnet med tilhørende frekvens- eller kabelbaseret teleinfrastruktur i neutrale farver, som opsættes på eksisterende master, siloer eller høje skorstene m.v., når bebyggelsens højde ikke dermed forøges, kræver ligeledes ikke landzonetilladelse, jf. planlovens § 36, stk. 1, nr. 17. Denne undtagelse omfatter dog ikke opførelse af antennemaster.

2.4. Om landzonetilladelse til antennemast

2.4.1. Klagen

Det fremgår bl.a. af klagen, at det burde være muligt at sætte antenner på højspændingsmaster, at der ikke er dokumentation for, at ansøgeren har undersøgt alternative placeringer, at klagerens alternative placering ikke er undersøgt, samt at der er mulighed for sætte antenner på skorstenen, såfremt denne bliver forstærket.

Klageren anfører desuden, at der ikke er stillet krav til mastens udseende, at kravet om beplantning ikke er præcist, og at såfremt træerne fældes vil masten stå frit i det åbne land. Derudover anfører klageren, at kommunens visualiseringer er utilstrækkelige, samt at masten ikke vil give lokalsamfundet bedre dækning, end hvad man i forvejen kan købe hos en anden operatør.

2.4.2. Kommunens supplerende bemærkninger

Kommunen har i sine bemærkninger til klagesagen bl.a. oplyst, at der ikke er forskel på den ansøgte placering og den alternative placering foreslået af klageren, idet de begge ligger i områder, hvor der ikke er udpegninger i kommuneplanen, der kunne tale imod en placering. Den alternative placering

ligger dog uden for udpegningen for særlig værdifuld landbrugsjord, men denne udpegning er vurderet til ikke at have betydning i det konkrete tilfælde, da der udtages et mindre areal ud til en vej. Desuden ligger den ansøgte placering 2-3 m lavere i landskabet end den alternative placering.

2.4.3. Ansøgerens supplerende bemærkninger

Ansøgeren har i sine bemærkninger til klagen bl.a. oplyst, at det er forbudt at placere en mast tættere på højspændingstracéets yderste tråd end msthøjde med tillæg af 15 m. Dette vil sige, at den ansøgte mast vil skulle placeres mindst 57 m fra tracéets yderste tråd. En placering her, vil fremstå som spredt og uplanlagt bebyggelse, hvorfor ansøgeren har forholdt sig til tilknytningskravet til anden lavere bebyggelse. Således er masten trukket i retning af den nordlige ende af bygningen på ejendommen, hvorefter masten ligger mellem højspændingstracéet og bebyggelsen.

I forhold til den alternative placering ved A3, bemærker ansøgeren, at den ansøgte placering og A3 har samme niveau af landskabelige udpegninger og således kan sidestilles rent landskabeligt. Den ansøgte placering ligger ca. 880 m nordvest for ejendommen på A3 og i henhold dækningskort ligger de største dækningshuller lige øst for den ansøgte placering. Ved at anvende den ene antenne på den ansøgte mast til at få senderetning lige ind i dette område, afhjælpes dækningshullet øst for sendeanlægget.

Området syd for masten er ligeledes udfordret på dækningen, hvorfor den anden antenne får senderetning mod dette område.

Den sidste antenne skal bruges til at forbedre dækningen i området nordvest for den ansøgte placering. Den ansøgte placering er således bedre rent dækningsmæssigt i forhold til den alternative placering på A3 og har samme landskabelige værdi.

2.4.4. Generelt om landzonetilladelser

Hovedformålet med zoneinddelingen og landzonereglerne er at forhindre byspredning i det åbne land og at sikre, at egentlig bymæssig udvikling sker, hvor der gennem planlægningen er åbnet mulighed for det. Det følger af formålsbestemmelsen, at landzonereglerne skal administreres på baggrund af landskabelige, rekreative og arealressourcemæssige hensyn og andre samfundsmæssige interesser, f.eks. trafikale hensyn, samt hensynet til erhvervslivets muligheder for vækst og udvikling.^[4] Ved afgørelsen kan der endvidere tages hensyn til, om det ansøgte vil påføre naboer urimelige gener.

Områder i landzone skal som udgangspunkt friholdes for anden spredt og uplanlagt bebyggelse m.v. end den, der er nødvendig for driften af landbrug, skovbrug og fiskeri. Udover at værne om natur og landskab er varetagelsen af de primære erhvervsinteresser blandt de hensyn, der ligger bag landzonereglerne.

Efter hidtidig praksis lægges der stor vægt på lovens almene formål, uanset at den enkelte sags betydning er begrænset. I vurderingen indgår derfor overvejelser om, hvilken betydning afgørelsen kan få for fremtidige lignende sager (præcedensvirkning).

2.4.5. Generelt om landzonetilladelse til antennemaster

Samfundsmæssige og landskabelige interesser

Planloven tilsigter bl.a., at der ud fra en planmæssig og samfundsøkonomisk helhedsvurdering sker en hensigtsmæssig udvikling i hele landet og i de enkelte kommuner og lokalsamfund, og at der skabes gode rammer for erhvervsudvikling og vækst, jf. planlovens § 1, stk. 2.

Planloven tilsigter også, at der skabes og bevares værdifulde bebyggelser, bymiljøer og landskaber, jf. planlovens § 1, stk. 2. Herunder er navnlig hensynet til landskabet relevant at inddrage i sager om landzonetilladelse til opsætning af antennemaster til brug for teletjenester.

Det følger af planlovens § 35, stk. 12, at kommunalbestyrelsen under hensyn til den overordnede samfundsmæssige interesse i at sikre mobildækning i hele landet kan meddele tilladelse efter stk. 1 til opstilling af en mast til radiokommunikationsformål med tilhørende anlæg i neutrale farver, medmindre væsentlige hensyn til landskab, natur, miljø eller naboer taler afgørende imod placeringen.

Det fremgår af forarbejderne til bestemmelsen,^[5] der er trådt i kraft den 1. januar 2024, at det fortsat vil være udgangspunktet for kommunalbestyrelsens behandling af en ansøgning om landzonetilladelse til opstilling af en mast til radiokommunikationsformål, at masten bør placeres i tilknytning til eksisterende bebyggelse, men det kan ikke altid sikre en tilstrækkelig god mobildækning i hele landet. Der er en særlig samfundsmæssig interesse i at sikre god mobildækning i hele Danmark. Dette forudsætter, at den nødvendige tekniske infrastruktur kan etableres. Kommunalbestyrelsen vil i kraft af den foreslåede ændring kunne tillade en placering, der ikke er i tilknytning til eksisterende bebyggelse, hvis hensynet til mobildækningen ikke kan opfyldes ved placering på eksisterende anlæg eller i tilknytning til eksisterende bebyggelse. Det kan f.eks. være i tilfælde, hvor et teleselskab ikke har mulighed for at indgå en frivillig aftale med en lodsejer om en placering på eksisterende anlæg eller i tilknytning til eksisterende bebyggelse.

Bestemmelsen indebærer, at kommunalbestyrelsen ved bedømmelsen af en konkret ansøgning om landzonetilladelse til opstilling af en mast til radiokommunikationsformål med tilhørende anlæg har mulighed for, men ikke pligt til, at tillægge hensynet til den overordnede samfundsmæssige interesse i at sikre god mobildækning i hele landet særlig vægt. Øvrige relevante hensyn vil fortsat skulle indgå i kommunalbestyrelsens vurdering og afvejning i den enkelte sag. En landzonetilladelse vil forudsætte, at væsentlige hensyn til landskab, natur, miljø, forsvarshensyn eller naboer ikke afgørende taler imod den ønskede placering af masten til radiokommunikationsformål.

I maj 2023 trådte landsplandirektiv for tilladelse til opstilling af mobilmaster i kraft.[6] Direktivet regulerer kommunalbestyrelsens mulighed for at meddele tilladelse efter planlovens § 35, stk. 1, til opstilling af mobilmaster i områder med dækningsforpligtelse, medmindre væsentlige hensyn til landskabs-, natur-, kultur-, miljø- eller nabointeresser eller hensynet til Forsvarsministeriets interesser og aktiviteter taler afgørende imod. Der kan ifølge direktivet i eller omkring sådanne dækningskravområder meddeles tilladelse til en mobilmast uden tilknytning til eksisterende bebyggelse, hvis hensynet til at sikre mobildækning ikke kan opfyldes ved en placering på eksisterende anlæg eller i tilknytning til eksisterende bebyggelse. Direktivet har retsvirkning som en kommuneplan.

Der er efter nævnets praksis en betydelig samfundsmæssig interesse i at etablere hensigtsmæssig dækning for mobiltelefoni til såvel tale som data i alle egne af landet, og dette hensyn indgår derfor med betydelig vægt i vurderingen af, om der kan gives landzonetilladelse til en antennemast til mobiltelefoni. Hvis ansøgeren har fået tildelt en frekvenstilladelse med dækningskrav, må det antages, at der er en særlig samfundsmæssig interesse i at dække netop disse adresser/områder.

Principper for placering af antennemaster

Afvejningen af de samfundsmæssige og landskabelige hensyn i sager om landzonetilladelse til antennemaster sker efter nævnets praksis efter følgende principper:

Nye antennemaster bør så vidt muligt placeres i bymæssig bebyggelse af hensyn til landskabelige interesser, herunder hensynet til at friholde det åbne land for nye tekniske anlæg og til at undgå spredt og uplanlagt bebyggelse.

I landzone uden for bymæssig bebyggelse bør nye antennemaster så vidt muligt placeres i tilknytning til eksisterende høje konstruktioner i området, f.eks. andre master, vindmøller, skorstene, siloer eller lign.

Alternativt kan antenneanlæggene integreres i eksisterende bebyggelse m.v. inden for området. Kommunen skal efter omstændighederne overveje, om der er grundlag for at udstede påbud efter mastelovens § 11 om at give adgang til udnyttelse af en allerede eksisterende høj konstruktion, inden der træffes afgørelse om landzonetilladelse til placering af en ny antennemast i det åbne land.[7]

Er det ikke muligt at placere antennemasten i bymæssig bebyggelse eller ved eksisterende høje konstruktioner, og er det ikke muligt at opsætte antenneanlæggene på eksisterende høje konstruktioner, bør antennemasten så vidt muligt placeres i tilknytning til eksisterende (lavere) bebyggelse. Dette gælder også, selvom en anden placering uden tilknytning til bebyggelse vil medføre færre nabogener. Hensynet til at undgå nabogener må således i mastesager normalt vige for hensynet til landskabet.

Planklagenævnet er desuden generelt af den opfattelse, at en placering af en antennemast i nærheden af andet (lavere) byggeri som udgangspunkt vil være landskabeligt mere hensigtsmæssigt end en placering op ad et læbælte eller en egentlig skov.

Hvis en grundejer ikke ønsker masten opført på det sted, som set i forhold til landskabelige hensyn og i forhold til det samfundsmæssige hensyn i at opnå en hensigtsmæssig dækning er det bedst egnede, kan kommunen overveje, om der kan og bør gennemføres ekspropriation efter masteloven. Det bemærkes, at ekspropriation efter masteloven kræver en tilladelse fra Styrelsen for Dataforsyning og Infrastruktur, jf. mastelovens § 15, og at det ikke er kommunen, men tilladelsehaveren, der skal ansøge om tilladelse hertil, jf. § 15, stk. 3.

Alternative placeringsmuligheder

Ansøgeren skal – eventuelt i samarbejde med kommunen – undersøge alternative placeringsmuligheder og godtgøre, at den ansøgte placering er den

bedste placering set i forhold til de hensyn, der skal varetages efter landzonereglerne. Herunder skal det samfundsmæssige hensyn til en hensigtsmæssig dækning inddrages.

Hvis ansøgeren har opnået licens med dækningskrav, begrænser dette, hvor langt væk alternativer skal undersøges.

Det er ikke et krav at undersøge alle tænkelige adresser/placeringer, men relevante, repræsentative steder bør undersøges i den konkrete sag, jf. principperne ovenfor. Er der tale om et meget ensartet område, hvor den landskabelige påvirkning er den samme, uanset hvor antennemasten placeres, kan der alternativt foretages en mere generel vurdering af området i forhold til alternativ placering.

Der stilles store krav til kommunens sagsoplysning i sager om landzonetilladelse til antennemaster. Kommunen skal således påse, at den ansøgte placering er den bedste placering efter ovenstående principper og de øvrige hensyn, der skal inddrages efter landzonebestemmelserne.

2.4.6. Planklagenævnets vurdering

Planklagenævnet bemærker indledningsvist, at der efter kommunens afgørelse den 19. juni 2023 er trådt nye, lempeligere regler i kraft i § 35, stk. 12. Nævnet har taget stilling til den konkrete sag på baggrund af de nye regler.

Planklagenævnet bemærker endvidere, at nævnet finder det godtgjort, at ansøgeren, henset til de indsendte dækningskort, kan forbedre mobildækningen for deres kunder i området, ved opførelse af den ansøgte antennemast.

Nævnet finder det desuden godtgjort, at der ikke er andre høje konstruktioner i området, som masten kan placeres i tilknytning til, eller hvor der kan opsættes

antennepaneller således, at den ønskede dækning kan opnås.

Et enstemmigt Planklagenævn finder dog, at det ikke er tilstrækkeligt godtgjort, at der er valgt den placering, som medfører den mindste påvirkning af landskabet.

Nævnet lægger herved vægt på, at der er ansøgt om tilladelse til at placere masten ca. 29-30 m væk fra den nordligste del af den eksisterende bebyggelse på ejendommen, og at antennemasten ønskes opført på ydersiden af et læbælte, set i forhold til den eksisterende bebyggelse. Særligt mod nord vil masten fremstå som fritliggende ud mod det åbne land, og masten vil efter nævnets vurdering ikke fremstå som værende opført i tilknytning til bebyggelsen på ejendommen eller byen mod sydøst, som ellers kunne have dæmpet de visuelle gener fra masten.

Det er indgået i nævnets vurdering, at der i området ikke er fastsat dækningsforpligtelse af Styrelsen for Dataforsyning og Infrastruktur. Der er en samfundsmæssig interesse i, at der for alle borgere – uanset teleudbyder – er god mobildækning, men i den konkrete sag finder nævnet, at det ikke er tilstrækkeligt godtgjort, at den samfundsmæssige interesse i opførelsen af den ansøgte antennemast kan begrunde den valgte fritliggende placering.

Nævnet finder derfor, at kommunen skal foretage yderligere vurderinger af alternative placeringer med henblik på at sikre, at antennemasten opføres der, hvor den medfører mindst mulig påvirkning af landskabet.

Nævnet bemærker endvidere, at vilkår om beplantning bør være så præcise, at det er klart for adressaten, hvilke forpligtelser der gælder. Dette er også en forudsætning for, at kommunen kan konstatere, om der er sket en overtrædelse af vilkårene, og en forudsætning for, at kommunen om nødvendigt kan håndhæve vilkårene.

3. Afsluttende bemærkninger

Planklagenævnet ophæver Køge Kommunes afgørelse af 19. juni 2023 om landzonetilladelse til opførelse af en antennemast på matr.nr. PN1 på adressen A1, 4100 Ringsted, og hjemviser sagen til fornyet behandling i kommunen.

Planklagenævnet gør opmærksom på, at hvis/når kommunen behandler sagen igen, skal dette ske i overensstemmelse med følgende:

- Kommunen skal - evt. i samråd med ansøgeren - undersøge og vurdere alternative placeringer efter de principper, som er beskrevet i afsnit 2.4.5, herunder placeringer i tilknytning til eksisterende bebyggelse.
- Hvis kommunen fastsætter vilkår, skal kommunen være opmærksom på, at vilkår skal være så præcise, at de efterfølgende vil kunne håndhæves.

Afgørelsen er truffet af nævnet, jf. § 3 a i lov om Planklagenævnet.

Planklagenævnets afgørelse er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 3, stk. 3, i lov om Planklagenævnet.^[8] Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. § 3, stk. 4, i lov om Planklagenævnet.

[1] Planerne kan søges frem på plandata.dk: <http://kort.plandata.dk/searchlist/#/>.

[2] Opmålt via Planklagenævnets GIS-system (Geografisk InformationsSystem).

[3] Bekendtgørelse af lov om planlægning, jf. lovbekendtgørelse nr. 1157 af 1. juli 2020 med senere ændringer.

[4] Bemærkninger til lovforslaget, kapitel 7 (LFF nr. 76 af 23. januar 1991) og (LFF nr. 121 af 25. januar 2017).

[5] Lovforslag nr. 62A, FT 2023-24, om ændring af lov om planlægning og forskellige andre love (Opfølgning på evaluering af planloven m.v.) som fremsat den 26. oktober 2023, særlige bemærkninger til § 35, stk. 12.

[6] Bekendtgørelse nr. 450 om landsplandirektiv for tilladelse til opstilling af mobilmaster af 21. april 2023.

[7] Lovbekendtgørelse nr. 420 af 10. marts 2021 om etablering og fællesudnyttelse af master til radiokommunikationsformål og udnyttelse af infrastruktur til opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde m.v. (masteloven).

[8] Lov nr. 1658 af 20. december 2016 om Planklagenævnet med senere ændringer.

Lovområder:

Planloven, landzone (efter 1. februar 2017)